

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

NVE 2001/0359 - 19
S.beh.: 1 KTV2 / GAG
15 .04. 2002
Arkivkode: 911-511.1
Sek.kode: 042.G
TE dato/sign.:

KDB 2599

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref

Vår ref
OED 2001/332 EV ML

Dato

11 APR 2002

**Sunnhordland Kraftlag AS – heving av høyeste regulerte vannstand i
Midtbotnvatn i Kvinnherad og Etne kommune i Hordaland**

Ved kongelig resolusjon av 5. april 2002 er bestemt:

- " 1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 nr. 17 gis Sunnhordland Kraftlag AS tillatelse til å heve HRV i Midtbotnvatnet med 1,0 meter fra kote 770,0 til kote 771,0 på de vilkår som er inntatt i Olje- og energidepartementets foredrag av 5. april 2002.
2. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1 2. ledd, gis Sunnhordland Kraftlag AS tillatelse til allmannastevning.
3. Manøvreringsreglementet for Blådalsvassdraget endres i samsvar med det i ovennevnte foredrag inntatte utkast. "

./.. Vedlagt oversendes kopi av kongelig resolusjon av 5. april 2002 vedrørende ovennevnte.

Tillatelsen gis på samme vilkår som tidligere konsesjon, gitt ved kgl.res. 14.07.89.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
<http://www.oed.dep.no/>

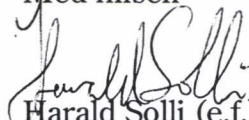
Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1
Telefon*
22 24 90 90 / 22 24 63 01
Org. nr
977 161 630

Energi- og
vassdragsavdelingen
Telefaks
22 24 95 68

Saksbehandler
Marianne Lindholm
22 24 63 70

./ Videre vedlegges kopi av det endrede manøvreringsreglement for Blådalsvassdraget med den endring som følger av konsesjon av 5. april 2002 gitt til overføring av fire nedbørsfelt fra Svelgenområdet til Møsevatn i Blådalsvassdraget i Hordaland.

Med hilsen

Harald Solli (e.f.)
avdelingsdirektør

Marianne Lindholm
Marianne Lindholm
førstekonsulent

Manøvreringsreglement
for regulering av
Kvandals og Blådalsvassdraget i Etne og Kvinnherad kommuner, Hordaland fylke
(erstatte reglement gitt ved gitt ved kgl.res. 01.03.1999 inkl. konsesjoner gitt; 22.10.48,
20.05.49, 26.10.56, 09.06.61, 12.08.66, 06.11.70, 20.04.77, 14.07.89 og 26.05.95)

(Fastsatt ved kgl.res. 5. april 2002)

1.

Reguleringer

Magasin	Naturlig vannstand kote	Reg.grenser		Oppdemm. m	Senkning m	Regul.-høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Fjellhaugvatn	347,2	374,8	345,2	27,6	2,0	29,6
Staffivatn	422,3	437,0	420,0	14,7	2,3	17,0
Jemtelandsvatn	424,2	437,0	424,2	12,8	0	12,8
Blådalsvatn	673,1	711,1	611,0	38,0	62,1	100,1
Botnavatn	727,8	727,8	710,0	0	17,8	17,8
Midtbotnvatn	735,5	771,0	700,0	35,5	35,5	70,0
Sandvatn	794,9	798,0	797,3	2,6	0	2,6
Ytre Møsevatn	845,0	873,0	851,7	28,0	0	28,0
Indre Møsevatn	851,7	873,0	820,0	21,3	31,7	53,0
Blomsterskardsvatn	1034,1	1034,1	1004,1	0	30,0	30,0
Kvandalsvatn	771,1	771,1	741,1	0	30,0	30,0
Nesjastølsvatn	652,2	652,7	651,7	0,5	0,5	1,0

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner. Høydene refererer seg til Sunnhordland Kraftlag AS sitt presisjonsnivellement.

Overføringer

Avløpet fra Botnavatn, nedbørfelt oppgitt til 3,7 km² blir ført inn på driftstunnelen for Blåfalli III.

Avløpet fra Grønningenbekken ved kote 720, nedbørfelt oppgitt til 2,2 km², blir ført inn på driftstunnelen til Blåfalli III.

Avløpet fra Sandvatn, nedbørfelt oppgitt til 4,2 km², blir overført til Vetrusvatn.

Avløpet fra Vetrusvatn, nedbørfelt oppgitt til 9 km² + 4,2 km² (Sandvatn), blir overført til Blådalsvatn.

Avløpet fra Blomsterskardsvatn, nedbørfelt oppgitt til 10,4 km², blir overført til Blådalsvassdraget.

Avløpet fra Kvandalsvatnet, nedbørfelt oppgitt til 3,5 km² blir overført til Svartatjørn.

Avløpet fra Blåelva, nedbørfelt oppgitt til 17,2 km² inklusive overføringen fra Blomsterskardsvatn, sammen med avløpet fra to nedbørfelt ved Sandahorgi, nedbørfelt til sammen oppgitt til 2,1 km², blir overført til Møsevatn.

2.

Dersom det blir bygget terskler i Vikelva skal det slippes en vannmengde på ca. 60 l/sek. fra dammen i Opstveitvatn til vassdraget.

3.

Ved manøvreringen skal det tas for øyet at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene såvidt mulig ikke økes.

Forøvrig kan tappingen skje etter kraftverkseiers behov.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsstiden.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Vedlegg Rnr. 200101359-19
NVE

Sunnhordland Kraftlag AS. Heving av høyeste regulerte vannstand i Midtbotnvatn i Kvinnherad og Etne i Hordaland

I. Innledning

Foreliggende sak gjelder søknad fra Sunnhordland Kraftlag AS om heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i Midtbotnvatnet i kommunene Kvinnherad og Etne i Hordaland.

Økningen i magasinvolumet vil gi en midlere årsproduksjon på om lag 2 GWh.

Det er nødvendig med tillatelse etter vassdragsreguleringsloven.

II. NVEs innstilling

NVEs innstilling av 11.12.01 lyder som følger:

" NVE har i brev fra Sunnhordland kraftlag AS, datert 25.01.2001, mottatt følgende søknad:

"Konsesjonssøknad for heving av høgaste regulerte vasstand (hrv) i Midtbornvatnet i Kvinnherad og Etne kommunar

Sunnhordland Kraftlag AS har utarbeidd ein generalplan for opprusting og utviding av kraftproduksjonen i Blådalsvassdraget. Planen er samansett av 9 delprosjekt med eit samla energipotensiale på knapt 300 GWh/år.

Sunnhordland Kraftlag er i gang med gjennomføringa av planen. Staffi kraftverk vart driftsett mai 2000. Blåfalli V kraftverk er under arbeid og er planlagt driftsett september 2001. Sunnhordland Kraftlag har også inne søknad om ei intern overføring av vatn i Blåelva, frå Svelgenområdet til Møsevatnet. Det er og sendt melding om Blåfalli kraftverk-Vik, som er tenkt å erstatta eksisterande Blåfalli I og Blåfalli II kraftstasjonar.

Eit av dei mindre prosjekta i generalplanen går ut på å heva høgaste regulerte vasstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, frå kote 770,0 til kote 771,0. Dette vil verta gjort ved å byggja på overløpsdammen med 1,0 meter. Midtbotnvatnet er i dag regulert frå kote 700 til kote 770. Det skal ikkje gjennomførast andre bygningstiltak. Det er heller ikkje naudsynt å byggja nye vegar eller kraftlinjer i samband med anleggsarbeida.

Auken i magasinvolumet vil gje ein midlare produksjon på om lag 2 GWh/år. Prosjektet kjem under grensa for handsaming i Samla plan.

I samsvar med Lov om vassdragsregulering av 14. desember 1917 med endringar, og Lov om vern mot forureining av 13. mars 1981, søker SKL med dette om løyve til å

heve høgaste regulerte vasstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, frå kote 770,0 til kote 771,0.

Søknaden omfattar også løyve til oreigning av naudsynte rettar og løyve til stemning til skjønning ved offentleg kunngjering. Oversikt over rettar og eigedomstilhøve er synt i søknaden, kapittel 6.

1. Samandrag.

Sunnhordland Kraftlag AS (SKL) er eigd av kommunar og kraftlag i Hordaland og Nord-Rogaland. SKL er eit ålmennyttig aksjeselskap som har til føremål å kjøpa og utnytta kraftkjelder og byggje kraftanlegg og overføringsanlegg.

SKL søkjer med dette om løyve til å heve høgaste regulerte vasstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, frå kote 770,0 til kote 771,0. Dette vil verta gjort ved å byggja på overløpsdammen med 1,0 meter. Det skal ikkje gjennomførast andre bygningstiltak. Det er heller ikkje naudsynt å byggja nye vegar eller kraftlinjer i samband med anleggsarbeida. Midtbotnvatnet er i dag regulert frå kote 700 til kote 770.

Auken i magasinvolümet vil gje ein midlare produksjon på om lag 2 GWh/år. Kostnadene med heving av overløpsdammen er rekna til 1,5 millionar kroner. Dette gjev ein utbyggingspris på 0,75 kr/kWh.

Midtbotnvatnet er til dags dato nytta som eit tappemagasin. Oppsamla vatn vert tappa til Blådalsvatnet der det vert nytta i Blåfalli III kraftverk.

Om sommaren er området kring vatnet nytta til beite. På denne tida er det stort sett overløp. Når Blåfalli V vert sett i drift hausten 2001, vil Midtbotnvatnet verta nytta som inntaksmagasin for dette kraftverket. Overløpet vil då bli redusert for å unngå tapt produksjon i kraftverket. Midtbotnvatnet har i dag ei vannoverflate på ca 2500 da. Den auka reguleringshøgda medfører at eit tilleggsareal på ca 30 dekar vert demt ned. Det meste av arealet er bratt og består stort sett av bart gråfjell. Den auka reguleringshøgda medfører av denne grunn små ulemper for beitebruken i området.

Det er sett i gang eit arbeid med å opprette Folgefonna nasjonalpark og landskapsvernområde. Ei konsekvensutgreiing er sett i gong for å få belyst og vurdert mulige konflikter med andre interesser i området. Grensa for undersøkingsområdet er trekt gjennom det sterkt regulerte Midtbotnvatnet, slik at om lag den inste tredjedelen ligg innanfor området som skal konsekvensutgreiast. SKL kan ikkje sjå at ei auka reguleringshøgda på 1 meter påverkar framtidige nasjonalparkplanar i området.

Det er ikkje fisk eller fiskeinteresser i Midtbotnvatnet. I samband med tidlegare undersøkingar ved Midtbotnvatn er det ikkje påvist kulturminne. Tiltaket medfører heller ikkje erosjonsproblem i magasinet. Anleggsarbeida medfører ikkje ulemper for ålmenta.

Frå den tid ein dreiv tunnelarbeid i Inste Botnane er det gått opp og delvis merka ein sti frå Midtbotn til Inste Botnane. Sommaren 2000 merka Kvinnherad Turlag stien med raude "T-ar" frå enden av anleggsvegen og inn til breen. Tiltaket påverkar ikkje turstien.

SKL meiner at tiltaket er lite og konsekvensane på grunn av hevinga er små. Konfliktgraden må difor kunne seiast å være liten.

2. Grunngeving for tiltaket.

For å auka den norske energiproduksjonen basert på fornybare energikjelder, ønskjer styresmaktene mellom anna å prioritere opprusting og utviding av allereie utbygde vassdrag.

Hovuddammen i Midtbotn er bygd med tilstrekkelig høgd og styrke til å tola ei auke i oppdemningshøgda på 1 m. Dette kan gjerast ved å byggja på betongoverløpet med 1,0 m. Tiltaket vil gje ein produksjonsauke på om lag 2 GWh. Kostnadene er rekna til 1,5 millionar kroner, dvs ein utbyggingspris på 0,75 kr/kWh. Sjølv om tiltaket er lite, er økonomien i prosjektet god fordi tidlegare investering i hovuddammen på denne måten kan nyttast betre. SKL meiner tiltaket medfører små konsekvensar og vil derfor søkje om å få heva HRV i Midtbotnvatnet med 1,0 m.

Prosjektet er ein del av SKL sin generalplan for betre utnytting av Blådalsvassdraget, sjå vedlagte brosjyre "Krafttak for framtida", Bilag 2.

3. Utbyggingsplanen.

3.1. Innleiing.

3.1.1. Kort om utbyggjaren.

Sunnhordland Kraftlag AS er eit almennyttig aksjeselskap som har til føremål å kjøpa og utnytta kraftkjelder og byggje kraftanlegg og overføringsanlegg.

Sunnhordland Kraftlag AS er eigd av kommunar og kraftlag i Hordaland og Nord-Rogaland. 76% av aksjane er i offentleg eige direkte.

Sunnhordland Kraftlag AS driv 7 sjølveigande kraftverk i Kvinnherad, Fusa og Stord kommunar. I tillegg er kraftlaget medeigar i Sima kraftanlegg i Eidfjord kommune med ein eigardel på 8,75 %.

Total middel årsproduksjon er 1380 GWh, med ein samla yting på 330 MW.

3.1.2. Tidlegare utbyggingar i området.

Blådalsvassdraget ligg i Kvinnherad og Etne kommunar på sørvestsida av Folgefonna, sjå Bilag 1. Blåelva har sitt utspring på Folgefonna og renn til sjøen inst i Matrefjorden. Vassdraget har ei lengde frå sjøen til Inste Botnane på ca 30 km, med eit nedbørfelt på 165 km². I tillegg er nedbørfeltet til Blomsterskardsvatnet, 10,4 km², overført til Blådalsvassdraget. Blomsterskards-vatnet ligg i Lodalvassdraget som naturleg renn ut på nordsida i Åkrafjorden ved Mosnes.

Frå tidlegare har Sunnhordland Kraftlag AS bygd ut fem kraftstasjonar og ei rekkje regulerings- og overføringsanlegg i Blådalsvassdraget. Kraftutbygginga tok til i 1948 med Blåfalli II.

SKL er no i gong med bygginga av Blåfalli V kraftstasjon. Kraftverket vil etter planen stå ferdig i september 2001. Stasjonen vil få ei maskin med ei yting på 8 MW og tiltaket vil gi ein auke i midlare årleg produksjon på 24 GWh.

SKL har også inne søknad om å overføra vatn frå Svelgenområdet til Møsevatnet. Vidare er det sendt melding om Blåfalli kraftverk-Vik og fremja planar for Samla planhandsaming om overføring av Fonnvatnet og Eikemoelva til Blådalsvassdraget. Alle prosjekta er i samsvar med generalplan for Blådalsvassdraget.

Eksisterande magasin i Blådalsvassdraget utgjer til saman 344 mill.m³ slik det framgår av tabell 3.1.

Tabell 3.1. Utbygd magasin i Blådalsvassdraget i dag.

År	Magasin	HRV	LRV	Volum mill. m ³	Total mill. m ³	Merknader
1959	Fjellhaugvatnet	374,8	345,2	22,4	60,4	Demming
1965	Møsevatnet	873,0	820,0	46	202,4	Senking/ Demming
1969	Botnavatnet	727,8	710,0	2,1	204,5	Senking
1975	Blådalsvatnet	711,1	611,0	152	260,5	Senking/ Demming
1976	Staffi-Jemteland	437,0	420,0	13,6	274,1	Senking/ Demming
1992	Midtbotnvatnet	770,0	700,0	102	338,1	Senking/ Demming
1999	Kvandalsvatnet	771,1	741,1	5,1	343,2	Senking
1999	Nesjastølsvatn	652,7	651,7	0,6	343,8	Senking/ Demming

3.1.3.Oversikt over eksisterande konsesjonar.

Tabell 3.2 er ein oversikt over dei konsesjonane Sunnhordland Kraftlag AS har i Blådalsvassdraget.

Tabell 3.2. Oversikt over eksisterande konsesjonar.

Nr.:	Tekst:	I medhald av:
Nr 1	Tillatelse for SKL til å erverve fallet i Blåelva mellom Fjellhaugen og sjøen	Kongelig resolusjon av 22. okt. 1948
Nr 2	Tillatelse for SKL til å regulere Blådalsvassdraget	Kongelig resolusjon av 20. mai 1949
Nr 3	Tillatelse for SKL til ytterligere reguleringer av Blådalsvassdraget	Kronprinsregentens resolusjon av 26. okt. 1956
Nr 4	Tillatelse for SKL til ytterligere reguleringer av Blådalsvassdraget	Kongelig resolusjon av 9. juni 1961
Nr 5	Tillatelse for SKL til ytterligere erverv, regulering og overføring i Blådalsvassdraget med mer I ovannevnte konsesjon vart tidlegare konsesjonane Nr 1, 2 og 3 endra slik at desse no er gitt på uavgrensa tid	Kongelig resolusjon av 12. aug. 1966
Nr 6	Planendring i konsesjon av 12 aug. 1966 som går ut på at overføring av Sauavatn sløyfes	Kongelig resolusjon av 6. nov. 1970

Nr 7	Planendring og fristforlengelse vedkommende konsesjon av 12 aug. 1966 som bl. a. går ut på endring i reguleringsgrensene for Staffivatnet og Jemtelandsvatn	Skriv frå Departementet av 20. april 1977
Nr 8	Tillatelse for SKL til ytterligere regulering av Midtbotnvatn i Blådalsvassdraget, samt planendring for Botnavatn og Sandvatn	Kongelig resolusjon av 14. juli 1989
Nr 9	Tillatelse for SKL til å drive en tunnel ved Blomsterskardsvatn	Kongelig resolusjon av 26. mai. 1995
Nr 10	Tillatelse for SKL til bygging av Staffi kraftverk samt regulering og overføring av Kvandalsvatn og regulering av Nesjastølsvatn.	Kongelig resolusjon av 1. mars 1999

3.1.4 Tilhøvet til Samla Plan.

Det er ikkje naudsynt med Samla Plan-handsaming for prosjekt med ei produksjonsauke på inntil 5 GWh. Prosjektet med å heva HRV i Midtbotnvatn gjev ein auke i produksjonen på om lag 2 GWh.

3.1.5 Tilhøvet til andre statlege, fylkeskommunale og kommunale planer.

Kommuneplan for Kvinnherad kommune vart vedteken av kommunestyret 29.06.89. Innanfor det aktuelle utbyggingsområdet viser arealplanen landbruk, natur og friluftsområde. Utbyggingsplanen kjem ikkje i konflikt med vedtekne reguleringsplanar i kommunen.

Det er planar om ein framtidig nasjonalpark i området. Fylkesmannen i Hordaland sende 22.12.98 ut melding om oppstart av verneplanarbeidet og forslag til konsekvensutgreiingsprogram. Deler av magasinet ligg innafor arbeidsgrensa for konsekvensutgreiinga, sjå Bilag 3.

3.1.6 Namnebruk.

Som hovudregel har vi nytta skrivemåten på NGO-karta i M-711-serien. Der M-711-serien ikkje er detaljert nok, manglar namn, eller skrivemåten strir med lokal praksis, er andre kjelder nytta.

3.2 Teknisk plan.

Dammen i Midtbotn er ein steinfyllingsdam med oppstrøms platetetting i betong. Dammen er bygd etter krava til klasse 1. Dammen har no klasse 2. Den er bygd med slik overhøgde og styrke at det er mogeleg å heva HRV. SKL ønskjer av denne grunn å heve HRV i Midtbotnvatnet med 1,0 m for betre å nytte tidlegare investeringar i dammen. For å få til dette treng ein berre byggja på eksisterande betongoverløp og vederlag slik Bilag 5 syner.

Det er veg fram til arbeidsstaden og det er anleggsstraum i området. Rigg og anleggsområdet for byggjearbeida vert oppe på eksisterande dam, like ved overløpet. Anleggsarbeidet medfører ikkje ulemper for ålmenta.

3.3 Hydrologi.

3.3.1 Hydrologiske grunnlagsdata.

Eit oversiktskart for nedbørfeltet til Midtbotnvatn er synt i Bilag 4. SKL har tidlegare søkt om å overføra vatn frå Svelgenområdet til Møsevatnet for også å nytta vatnet i Blåfalli IV. Overføringstunnelen frå Svelgen er difor tatt med på oversiktskartet i Bilag 4.

3.3.2 Vassførings- og vasstandsendingar, restvassføringar.

Den planlagte hevinga av HRV med 1,0 m vil gje ei auke i magasinkapasiteten i Midtbotnvatnet på vel 2 %, eller 0,7 % i Blådalsvassdraget. Endringa er så liten at den ikkje vil påverka bruken av magasina eller restvassføringar i Blådalsvassdraget.

3.3.3 Vasstemperaturendringar, istilhøve.

Det er ikkje venta endringar i istilhøve eller endra vasstemperaturar som følgje av tiltaket.

3.3.4 Flaumar.

Ei auke på 2,5 mill. m³ i magasinvolümet vil gje ei minimal ekstra flaumdemping i Blådalsvassdraget. Men av di dette berre utgjer ei 0,7 % auke i det totale magasinvolümet i vassdraget blir flaumtilhøva om lag som før. Overløpsbredda i Midtbotnvatnet blir som i dag.

3.3.5 Grunnvatn.

Tiltaket vil ikkje gje merkbare fylgjer for grunnvatnet i området. Det er stort sett fjell i dagen kring heile vatnet.

3.3.6 Magasin og magasinfyllingar.

Endringa er så liten at den ikkje vil påverka bruken av magasina eller magasinfyllingar i vassdraget.

3.4 Framlegg til manøvreringsreglement.

Under punkt 1 i dagens manøvreringsreglement for Kvandals- og Blådalsvassdragene skal høgste reguleringsgrense for Midtbotnvatn endrast frå 770,0 (Øvre kote) til 771,0 (Øvre kote).

3.5 Elektriske anlegg og kraftlinjer.

Det vert ikkje bygd nye elektriske anlegg eller kraftlinjer i samband med tiltaket.

3.6 Installasjon.

Overføringa vil ikkje gje nokon nye kraftstasjonar eller nokon auke i installasjonane. Det vert berre ei marginal endring i brukstida for Blåfalli V.

3.7 Kostnadsoverslag.

Kostnadene pr 01.01.00 er kalkulert til 1,5 mill. kr. Dette er kostnader til påbygginga av overløpsdammen, hovudsakleg betongarbeid, inkludert planlegging, administrasjon, finansieringsutgifter m.m. Dette gjev ein utbyggingspris på ca. 0,75 kr/kWh.

3.8 Byggjeprogram.

Ein tek sikte på bygging over ein kort sommarsesong, sjå Bilag 8.

4 Føremonar ved tiltaket.

4.1 Kraftproduksjon.

Prosjektet vil gje ca 440 nye naturhestekrefter, utrekna etter Vassdragsreguleringslova sine retningslinjer. Det er venta at hevinga vil gje ei auke i midlare energiproduksjon på om lag 2 GWh/år.

4.2 Andre føremonar.

Det er ikkje planlagt nokon nye veger eller andre inngrep i samband med hevinga av overløpet. Det er difor ikkje venta andre føremonar av tiltaket enn auka kraftproduksjon.

5 Om skader og ulemper – verknader av tiltaket.

Tiltaket går ut på å heve vannstanden med ein meter ved påbygging av overløpsdammen. Tiltaket er difor lite og medfører små inngrep. Ulempene er i første rekkje knytt til neddemming av areal. Den totale vassoverflata ved HRV i Midtbotnvatnet er ca 2500 da. Terrenget langs Midtbotnvatn går for det meste bratt ned i magasinet. For å berekne arealet som vert demt ned er det laga ein terrengmodell av det digitale kartgrunnet basert på femmeters koter. Berekninga syner at ca 30 da blir demt ned som fylgje av tiltaket, dvs ei auke på ca 1% av overflatearealet.

På det neddemte arealet veks det noko gras, men for det meste er det bart fjell som vert sett under vatn. Fjellområda kring Midtbotnvatnet vert i dag nytta til sauebeite. Av di området som vert demt ned er lite og til dels svært bratt, medfører ikkje tiltaket at området blir mindre attraktivt til beiting.

Det er sett i gang eit arbeid med å opprette Folgefonna nasjonalpark og landskapsvernområde. Fylkesmannen har kome fram til avgrensing av eit område som skal konsekvensutgreiast. Grensa er trekt gjennom det sterkt regulerede Midtbotnvatnet, slik at om lag den inste tredjedelen ligg innanfor det området som skal konsekvensutgreiast. Arbeidsgrensa for Folgefonna nasjonalpark er trekt opp med liten grad av detaljering. Dette er gjort for å få belyst og vurdert moglege konflikter med andre interesser i området. Prosjektet er lite og medfører små konsekvensar. SKL meiner difor at det ikkje kan være rett å avslå søknaden på bakgrunn av nasjonalparkplanen.

Miljøvernavingdelinga hos Fylkesmannen i Hordaland har tidlegare utført fiskeundersøkingar i Midtbotnvatnet, jfr. "Fiskeribiologiske granskningar i Blådalsvassdraget, Harald Sægrov april 1983". Rapporten konkluderer med at Midtbotnvatnet med tillaupselvar er fisketome og at levevilkåra for fisk er ekstreme.

I samband med tidlegare undersøkingar ved Midtbotnvatn er det ikkje påvist kulturminne.

Det er ingen erosjonsproblem i magasinet i dag. Situasjonen vil ikkje bli endra på grunn av hevinga av overløpet med 1,0 m.

Frå den tid ein dreiv tunnelarbeid i Inste Botnane er det gått opp og delvis merka ein sti frå Midtbotn til Inste Botnane. Sommaren 2000 merka Kvinnherad Turlag stien med raude "T-ar" frå enden av anleggsvegen og inn til breen. I godvêr er dette ein fottur fram og tilbake på 6 - 7 timar. På to plassar går stien nært vatnet. På ein plass vil vatnet kunne nå heilt i stien, men vatnet vil ikkje gå over han. Det er derfor ikkje naudsynt å flytta stien. Sjå elles kart og bilde i Bilag 6 og Bilag 7.

6 Rettar- og eigedomstilhøve.

6.1 Utbyggjar sine rettar og eigedomar.

Sunnhordland Kraftlag AS eig størsteparten av fallrettane i Blådalsvassdraget. Like eins har selskapet innløyste rettar til å føreta vassdragsregulering og utbygging i området. Som eigar av gnr. 104 bnr. 4, Bjørnebøle, gnr. 251 bnr. 3 og 4, Fjellhaugen i Kvinnherad kommune og gnr. 95 bnr. 8, Eikemo i Etne kommune har Sunnhordland Kraftlag AS dei nødvendige rettane til ei vidare oppdemming av Midtbotnvatnet.

For det overførte vatnet frå Blomsterskardsvatnet har kraftlaget gjennom tidlegare avtalar med eigarane av gnr. 99 bnr. 1, Lundal i Etne kommune, kjøpt rettane til å nytta det overførte vatnet i Blådalsvassdraget. Denne retten er avgrensa til utnytting av vatnet frå det som i dag er HRV på kote 770 i Midtbotnvatnet, og til sjøen.

6.2 Rettar som må innløysast.

Retten til å nytta det overførte vatnet frå Blomsterskardsvatnet på den ekstra meteren frå kote 770 til kote 771, må erstattast.”

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring på vanlig måte. Vi har mottatt følgende uttalelser til søknaden:

Kvinnherad kommune uttaler i brev datert 14.05.2001 følgende:

”Vi viser til søknad frå Sunnhordland Kraftlag AS om heving av høgaste regulerte vasstand i Midtbotnvatn med 1 m frå kote 770 til kote 771.

Vi viser vidare til eit møte som SKL hadde med kommunen 30.01.01 der dei orienterte om planane. På dette møtet var det også med representantar for dei som har beitedyr i området.

Inngrepet må reknast som marginalt i høve til dei interessene kommunen skal ivareta. På det ovanfornemnde møtet vart det stilt ein del spørsmål til kor vidt den omsøkte hevinga ville berøra stien langs Midtbotnvatn til Kjerringbotn og Svelgen. Den siste tida er det registrert auka ferdsel i området, både på og langs Midtbotnvatnet. Dette inneber at det kan vera behov for sikring av utsette parti av stien. Vidare kan det vera aktuelt å sikra overløpet t.d. med ei lense.

Området er i kommuneplanssamanheng LNF-område (landbruk-, natur- og friluftsområde) Utbyggingsinteressene i området er knytt til SKL si kraftutbygging.

Kvinnherad kommune har i utgangspunktet ingen merknader til SKL sine planar om heving av høgaste regulerte vasstand med 1 m. Kommunen vil likevel be om at SKL føretek nødvendig sikring av stien rundt Midtbotnvatn og vidare vurderer å sikra overløpet.”

Etne kommune – Seksjon bygdeutvikling sender i brev datert 21.05.01 kopi av F-sak 051/01 til orientering. Fra saksutredningen refererer vi følgende:

”Vurdering:

Rådmannen ser ikkje nokon grunn til å gå imot denne søknaden, så lenge det framgår at ulempene er små og klart blir oversteget av nytteverdien ved tiltaket. Vi ser heller ikkje behovet for å krevje oppfølgjande undersøkingar eller avbøtande tiltak, og det er tvilsamt om vi har krav på særleg ulempeskompensasjon. Eikemo-folket er informert om tiltaket, og SKL har allereie rettane som trengst for hevinga. Delar av Midtbotnvatn ligg innanfor arbeidsgrensa til utgreingsprosjektet for Folgefonna Nasjonalpark og Landskapsvernområde. Søknaden synast å vere såpass lite i konflikt med verrieverdiar at det ikkje vil vere rett å stoppe den på grunn av vernearbeidet (som framleis vil ta mange år). I dette ligg og det faktum at Midtbotnvatn allereie er påverka av ei regulering på 70 m, og at vi såleis snakkar om ei marginal auke. Derimot kan andre av kraftprosjekta i SKL sitt nedslagsfelt vere meir i konflikt med vernekriteria, men dette varierer og må vurderast frå sak til sak.

I høve til overnemnte ønske om ein litt meir forplikande totalgjennomgang av fleire kraftprosjekt i SKL sitt nedslagsfelt, så må eit oppstartmøte vurderast i høve til kapasitet. Dersom vi først startar ein prosess, vil det og krevje ein del førebuing og oppfølging. SKL har ved fleire høve vore på vitjing i Etne Formannskap, for å informere om planlagte prosjekt og andre saker. Kanskje kan det vere ei start å invitere selskapet til eit møte etter sommarferien, der neninte tema kan takast opp.

Tilråding frå rådmannen:

Etne kommune har ingen merknader til Sunnhordland Kraftlag AS sine planar om å heve høgaste regulerte vasstand i Midtbotnvatn med 1,0 m frå 770 til 771 m.

Etne kommune vil ta initiativ overfor SKL, til ein meir heilskapeleg gjennomgang av føreliggjande planar og andre registrerte kraftprosjekt i våre områder.

08.05.2001 Formannskap

F-051/01 VEDTAK:(samrøystes)

Etne kommune har ingen merknader til Sunnhordland Kraftlag AS sine planar om å heve høgaste regulerte vasstand i Midtbotnvatn med 1,0 m frå 770 til 771 m.

Etne kommune vil ta initiativ overfor SKL, til ein meir heilskapeleg gjennomgang av føreliggjande planar og andre registrerte kraftprosjekt i våre områder”

Hordaland fylkeskommune har gitt følgende uttalelse, datert 15.05.2001:

”Vi viser til brev dagsett 08.02.01 der Hordaland fylkeskommune er bedden om å gje fråsegn til Sunnhordland Kraftlag AS (SKL) sin søknad om å heve høgste regulerte vasstand i Midtbotnvatn med 1 m, frå kote 770 til kote 771.

Utbygging

Midtbotnvatn er i dag eit tappemagasin med regulering på 70 m, frå kote 700 til kote 770, og vert i dag tappa til Blådalsvatn der det vert nytta til produksjon i Blåfalli III kraftverk. Frå hausten 2001 vert Midtbotnvatn inntaksmagasin for Blåfalli V når dette vert sett i drift. Om høgste regulerte vasstand vert heva med 1 m vil kraftproduksjonen

auke med 2 GWh, til ein utbyggingspris på 0,75 kr/kWh. Det er veg og straum i området, og tiltaket krev ikkje at det vert gjort andre byggetiltak enn å støype på eksisterande damkonstruksjon. Då tiltaket er under 5 GWh er det ikkje trong for vurdering i Samla Plan for vassdrag.

Det har vore ein rekkje utbyggingar i Blåfalli dei siste 50 åra, og gjennom generalplan for Blådalsvassdraget syner SKL at dei ønskjer å gjere fleire tiltak i området for å oppruste og utvide del anlegga som allereie er bygd. Fleire av desse er allereie meldt eller søkt konsesjon for. Overføring av vatn frå Svelgen til Møsevatn like ved Midtbotnvatn er eit av desse.

Tilhøve ved vatnet

Terrenget kring Midtbotnvatn er til dels bratt og består for det meste av bart fjell, men det er og noko gras. SKL har estimert at neddemma areal som følgje av tiltaket vert på om lag 30 dekar. Fjellområda kring vatnet vert om sommaren nytta som sauebeite. Utbyggjar meiner at tiltaket ikkje vil medføre at området vert mindre attraktivt til beiting då arealet som vert neddemma er lite og til dels svært bratt.

Ein sti frå Midtbotnvatn til Inste Botnane som vart etablert i samband med tunnelarbeid i Inste Botnane, vart i år 2000 merka med raude "T-ar". Ein kan gå frå anleggsvegen og inn til breen, og på to stader går stien nær vatnet. Om reguleringshøgda vert heva med 1 m vil vatnet nå opp til stien på ein plass, men ikkje over den. SKL meiner det ikkje vil vere trong for å flytte stien.

1/3 av det sterkt regulerte Midtbotnvatn ligg innafor det området som skal konsekvensutgreiast i samband med oppretting av Folgefonna nasjonalpark og landskapsvernområde. Arbeidsgrensa er trekt opp med liten grad av detaljering, der tanken er å sette lys på interesser og moglege konflikter i området. SKL meiner at å auke reguleringa av Midtbotnvatn frå 70 til 71 meter er eit lite prosjekt som medfører små konsekvensar, og at det ikkje vil vere rett å avslå søknaden på bakgrunn av nasjonalparkplanane

I følgje konsesjonssøknaden er det ikkje konflikt med fiskeinteresser eller kulturminne. Midtbotnvatn og elvane som renn inn i vatnet vart erklært som fisketomme i ein rapport frå Miljøvernavdelinga hos Fylkesmannen i Hordaland i 1983, og i samband med tidlegare undersøkingar ved Midtbotnvatn vart det ikkje påvist kulturminne.

Vurdering

Til Fylkesplan for Hordaland 2001-2004 er det vedteke følgjande retningsline om energiproduksjon:

Hordaland skal satsa på utnytting av miljøvenlege og fornybare energikjelder, utan store konsekvensar for verdifulle natur-, friluft- og kulturlandskap og større samanhengande inngrepsfrie naturområde.

Opprusting og utviding av eksisterande kraftanlegg er ofte av dei mest skånsame måtane å skaffe samfunnet meir kraft. Vasskraft er ei fornybar energikjelde, og ut frå dei opplysingane som ligg føre er Hordaland fylkeskommune samd i at tiltaket medfører få konflikter. Lokaliseringa nær/i den framtidige Folgefonna nasjonalpark

og landskapsvernområde er det vesentligaste momentet i vurderinga av om ein bør tillate tiltaket eller ikkje. Då Midtbotnvatn allereie er regulert 70 meter er området i dag sterkt prega av kraftutbygging, og ei meirregulering på 1 m vil ha små negative tilleggskonsekvensar.

Konklusjon

Hordaland fylkeskommune vil ikkje gå i mot at Sunnhordland Kraftlag AS vert gjeve løyve til å heve høgste regulerte vasstand i Midtbotnvatnet med 1 m. I konsesjonsvilkåra må det inngå vanlege vilkår om kulturminne, jmf § 9 i kulturminnelova. Det bør og inngå vilkår som innber at SKL må koste ei eventuell omlegging av stien om det syner seg at tilleggsreguleringa likevel medfører at stien vert mindre farbar. ”

Fylkesmannen i Hordaland gir følgende uttalelse, datert 11.05.2001:

”Vi syner til Dykkar brev av 08.02.01.

Sunnhordland Kraftlag AS søker om løyve til å heve høgaste vasstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, frå kote 770,0 til 771,0 ved at overløpsdammen vert bygt på 1,0 m. Det skal ikkje gjennomførast andre bygningstiltak ut over dette. Det er heller ikkje naudsynt å byggje nye vegar eller kraftlinjer i samband med anleggsarbeida.

Den auka reguleringshøgda medfører at eit tilleggsareal på ca 30 da vert demt ned. Det meste av arealet er bratt og består stort sett av bart gråfjell. Området vert i nokon grad nytta som beiteområde for sau.

Arbeidsgrensa for undersøkingsområdet for konsekvensutgreing for verneplan for Folgefonna er tidlegare trekt gjennom det sterk regulerte Midtbotnvatn. Denne grensa er endra slik at heile Midtbotnvatn no ligg utanfor undersøkingsområdet.

Arealet som vert sett under vatn består for det meste av bart fjell med noko gras og anna vegetasjon innimellom.

Fylkesmannen føreset at den planlagte reguleringa ikkje går over friluftinteressene i området.

Konklusjon/tilråding

Den planlagte hevinga av Midtbotnvatn med 1,0 m vil, etter fylkesmannens vurdering, medføre små negative konsekvenser for dei interessene fylkesmannen er sett til å ivareta. Fylkesmannen tilrår at det blir gjeve konsesjon slik det er søkt om.”

Landbruksdepartementet meddeler i brev datert 16.05.2001 at de ikke har merknader til søknaden.

Direktoratet for naturforvaltning uttaler i brev datert 11.05.2001 følgende:

”Viser til oversendelse fra NVE datert 08.02.2001.

Bakgrunn

Sunnhordland Kraftlag AS søker om å heve høyeste regulerte vannstand i Midtbotnvatnet i Blådalsvassdraget. Heving av HRV kan enkelt foretas ved at overløpsdammen påbygges 1 meter. Søker opplyser at det ikke er behov for andre tiltak på dammen; den er dimensjonert for å tåle en høyere vannstand. Midtbotnvatnet er i dag regulert med 70 m, fra kote 700 til kote 770. Økt magasinivolum vil å gi en produksjonsøkning på ca. 2 GWh. Strandsoner på ca. 30 da vil bli berørt av hevingen.

DN's vurdering

Sammenliknet med andre tiltak i Blådalsvassdraget er det omsøkte tiltak lite. Den direkte energigevinsten er liten men utbyggingsøkonomien er god. Negative effekter av inntil en meters heving av regulerings høyden i Midtbotnvatnet synes marginale; dagens regulering er på inntil 70 meter. Det kan heller ikke påvises spesielle verdier i de strandområdene som blir påvirket av hevingen. Dersom reguleringen allikevel skulle vise seg å berøre allmenne interesser forutsettes regulanten å iverksette avbøtende tiltak. Det vises her spesielt til at merket tursti på et sted passerer svært nær Midtbotnvatnet.

DN's tilråding

DN vil ikke motsette seg at det gis tillatelse til å heve HRV i Midtbotnvatnet med inntil 1 meter.”

Riksantikvaren gir følgende uttalelse, datert 27.02.2001:

”Riksantikvaren viser til brev av 08.02.01 vedlagd kunngjøring av søknad om løyve til å heve høgaste regulerte vasstand i Midtbotnvatnet med 1,0 m.

Direktoratet viser til Hordaland fylkeskommune sin fråsegn som ivaretek kulturminneinteressane i saka. Riksantikvaren vil gje fråsegn til NVE sin innstilling ved eventuell førespurnad frå Miøjøverndepartementet, før endeleg vedtak i OED.”

Statens vegvesen – Vegdirektoratet gir i brev datert 06.04.2001 uttrykk for at de ikke har merknader til foreliggende søknad.

Statens vegvesen – Hordaland vegkontor uttaler i brev datert 20.03.2001 at de ikke har merknader til søknaden.

Bergvesenet uttaler i brev datert 01.03.2001 at de ikke har merknader til søknaden.

Sunnhordland kraftlag ASs kommentarer til uttalelsene

Sunnhordland kraftlag AS har fått oversendt uttalelsene, og gir i brev datert 25.07.2001 følgende kommentarer til disse:

”Innleingsvis konstaterer vi at det ikkje er negative innvendingar til hevinga av HRV i Midtbotnvatn med 1 m og få kommentarar til konsesjonssøknaden.

Det kjem fram i uttalane fra Kvinnherad Kommune og Hordaland Fylkeskommune at SKL må koste ei omlegging og sikring av stien frå Midtbotn til Inste Botnane der han ligg tett mot vatnet dersom hevinga på 1,0 meter av overløpet medfører at stien blir mindre farbar.

SKL vil ved første høve etter at den nye reguleringshøgda er tatt i bruk kontrollere dei aktuelle stadane. Dersom det syner seg at stien blir mindre farbar på trass av at tidligare undersøkingar syner at dette ikke vil skje vil vi sjølvstakt straks utbetra og sikra stien på desse stadane.

I uttalen frå Etne Kommune kjem det fram at Etne kommune vil ta initiativ overfor SKL, til ein meir heilskapelig gjennomgang av føreliggjande planar og andre registrerte kraftprosjekt i Etne kommune sine områder. SKL ser positivt på dette, og vil ta kontakt med Etne Kommune med sikte på å kunne møtast rett etter ferien 2001.

Ut over dette har vi ingen kommentarar til uttalanene.”

Norges vassdrags- og energidirektorats merknader

Søknaden

Sunnhordland Kraftlag AS har utarbeidet en generalplan for opprusting og utviding av kraftproduksjonen i Blådalsvassdraget. Planen er sammensatt av 9 delprosjekt med et samlet energipotensiale på knapt 300 GWh/år.

Midtbotnvatnet er i dag regulert fra kote 700 til kote 770. Ett av de mindre prosjektene i generalplanen går ut på å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, fra kote 770,0 til kote 771,0. Dette vil bli gjort ved å bygge på overløpsdammen med 1,0 meter. Dammen i Midtbotn er ein steinfullingsdam med oppstrøms platetetting i betong. Dammen er bygd etter kravene til klasse 1, men den har nå klasse 2. Den er bygd med slik overhøyde og styrke at det er mulig å heve HRV med 1 meter.

Det skal ikke gjennomføres andre bygningstiltak. Det er heller ikke nødvendig å bygge nye vegger eller kraftlinjer i forbindelse med anleggsarbeidene. Når Blåfalli V blir satt i drift høsten 2001, vil Midtbotnvatnet bli benyttet som inntaksmagasin for dette kraftverket.

Økningen i magasinvolument vil gi en midlere årlig produksjon på om lag 2 GWh. Prosjektet kommer dermed under grensen for behandling i Samla plan.

I samsvar med Lov om vassdragsregulering av 14. desember 1917 med endringer, og Lov om vern mot forurensning av 13. mars 1981, søker Sunnhordland Kraftlag AS om tillatelse til å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) i Midtbotnvatnet med 1,0 m, fra kote 770,0 til kote 771,0.

Søknaden omfatter også tillatelse til ekspropriasjon av nødvendige rettigheter og tillatelse til stemning til skjønn ved offentlig kunngjøring.

Oppsummering av tiltakets virkninger

Fordeler

Tiltaket gir en økning i produksjonen på anslagsvis 2 GWh.

Ulemper

Tiltaket fører til en økning av vannets overflateareal på ca 1 %, som medfører at ca 30 da. blir satt under vann. Fjellområdene rundt vannet blir i dag benyttet til saubeite. Arbeidsgrensen for det planlagte verneområdet Folgefonna nasjonalpark og

landskapsvernområde krysser Midtbotnvatnet. Det går en merket tursti nær vannet. Vannet vil etter tilleggshevingen gå opp til stien, men ikke over.

Andres vurdering

Kvinnherad kommune uttaler at det kan være behov for sikring av utsatte partier av stien langs Midtbotnvatnet. De ber om at Sunnhordland Kraftlag AS foretar nødvendig sikring av stien og videre vurderer å sikre overløpet. For øvrig regnes inngrepet som marginalt i forhold til de interessene kommunen skal ivareta.

Etne kommune uttaler at tiltaket ser ut til å være i overvekt positivt ut i fra en samfunnsmessig vurdering. Kommunen ser ikke behovet for å kreve oppfølgende undersøkinger eller avbøtende tiltak. De har derfor ingen merknader til planene.

Hordaland fylkeskommune bemerker i sin uttalelse potensielle problemer med stien fra Midtbornvatnet til Inste Botnane, som er merket som tursti. Fylkeskommunen mener det bør inngå i konsejonsvilkårene at Sunnhordland Kraftlag AS må koste en eventuell omlegging av stien om det viser seg at tilleggsreguleringen medfører at stien blir mindre farbar. Det bør også inngå vanlige vilkår om kulturminner, jfr. § 9 i kulturminneloven.

Fylkesmannen i Hordaland påpeker at arbeidsgrensen for verneplan for Folgefonna er endret, slik at hele Midtbotnvatnet nå ligger utenfor undersøkingsområdet. Fylkesmannen forutsetter at den planlagte reguleringen ikke går ut over friluftinteressene i området, og tilrår at det blir gitt konsesjon slik det er søkt om.

Direktoratet for naturforvaltning påpeker at negative effekter som en følge av hevingen synes marginale, og vil ikke motsette seg at det gis tillatelse til heving av HRV. Det kan ikke påvises spesielle verdier i de strandområdene som blir påvirket av hevingen. Dersom reguleringen skulle vise seg å berøre allmenne interesser, forutsettes regulanten å iverksette avbøtende tiltak.

Riksantikvaren har ingen spesielle merknader. De viser til Hordaland Fylkeskommune sin uttalelse som ivaretar kulturminneinteressene i saken.

Landbruksdepartementet, Statens vegvesen – Vegdirektoratet, Statens vegvesen – Hordaland vegkontor og Bergvesenet har ingen merknader.

NVEs oppsummerende vurdering og konklusjon

Vurdering

Tiltaket gir en forholdsvis liten økning i produksjonen, anslagsvis 2 GWh. I og med at det er forbundet med relative lave kostnader og ingen nye anlegg, vil lønnsomheten i tiltaket allikevel være god. Denne type tiltak er i tråd med målsettingen om økt produksjon av fornybar energi basert på allerede utbygde vassdrag.

I søknaden blir det gjort rede for at arbeidsgrensen for det planlagte verneområdet Folgefonna nasjonalpark og landskapsvernområde krysser Midtbotnvatnet. Fylkesmannen i Hordaland opplyser imidlertid i sin høringsuttalelse at denne grensen nå er flyttet, og vannet ligger i sin helhet utenfor undersøkelsesområdet. En heving av HRV på en meter i et magasin som fra før er regulert med 70 meter, utgjør en marginal endring i landskapsbildet. I og med at det ikke er påvist spesielle verdier i de

strandområdene som blir påvirket av hevingen, er det NVEs vurdering at nærheten til det planlagte verneområdet ikke er av avgjørende betydning for vurderingene.

Landskapet rundt vannet er bratt, og oppdemmet areal blir ca 30 daa. Områdene rundt vannet består stort sett av bart fjell med noe skinn vegetasjon. Om sommeren er området brukt til beite, men det er ikke kommet frem opplysninger som tilsier at hevingen av vannet vil ha negativ konsekvenser for denne bruken.

Det går en merket sti nær vannet, og det er registrert en økning i trafikken i området den siste tiden. Tiltakshaver skriver i søknaden at vannet vil kunne gå opp til stien etter tilleggshevingen, men ikke over. Det er påpekt av enkelte høringsinstanser at tiltakshaver må koste en eventuell omlegging av stien om det viser seg at tilleggsreguleringen medfører at stien blir mindre farbar. Sunnhordland Kraftlag AS uttaler til dette at de ved første anledning etter at den nye reguleringshøyden er tatt i bruk vil kontrollere de aktuelle stedene, og straks utbedre og sikre stien om det viser seg at den blir mindre farbar. NVE forutsetter at dette blir gjort i samarbeid med Kvinnherad Turlag, som er ansvarlig for merkingen av stiene i området.

Konklusjon

NVE mener fordelene ved tiltaket er større enn ulempene og anbefaler at det gis konsesjon etter vassdragsreguleringsloven til økte reguleringen av Midtbotnvatnet med en meter, fra HRV kote 770 til HRV kote 771, jfr § 8. Vi foreslår at vilkårene for tillatelsen av 14.07.1989 gjøres gjeldende også for denne konsesjonen.

NVE anbefaler at det gis tillatelse til allemannsstevning.

Merknader til vilkårene

Det omsøkte tiltaket medfører liten endring i forhold til tidligere konsesjon, gitt 14.07.1989. NVE mener vilkårene for den konsesjonen ivaretar de nødvendige interessene, og vi foreslår at vilkårene for tillatelse av 14.07.1989 gjøres gjeldende også for denne konsesjonen. Vi forutsetter at bestemmelsene om byggefrister gjøres gjeldende fra konsesjonstidspunktet.

Vi har lagt ved et oppdatert manøvreringsreglement for vassdraget.

For konsesjon gitt ved kgl. res. av 14 juli 1989 er avgiftssatsene til stat og kommune pr. 01.01.2000 henholdsvis kr. 7,63 og kr 22,89. Dette tilsvarer omtrent det som er vanlig for nye konsesjoner.

Punkt 14 i vilkårene fra 1989 ivaretar hensynet til kulturminner, som påpekt av Hordaland Fylkeskommune.

Flere høringsinstanser har stilt krav om sikring, eventuelt omlegging, av sti langs vannet. Vilkaene fra 1989 inneholder imidlertid ikke krav om dette. I kommentarene har tiltakshaver sagt at dette skal gjennomføres i løpet av første driftsår. Vi forutsetter at dette gjennomføres, og ser derfor ikke behov for eget vilkår om dette."

III. NVEs forslag til vilkår

NVE foreslår at vilkårene for den tidligere konsesjonen, gitt ved kgl.res. 14.07.89, gjøres gjeldende.

Forslag til vilkår for tillatelse for Sunnhordland Kraftlag AS for tilleggsregulering av Middbotnvatnet i Blådalsvassdraget

1

(Konsesjonstid)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen tas opp til revisjon samtidig med konsesjon fastsatt ved kgl. res. av 14 juli 1989. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10, post 3, 1.ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale følgende årlige avgifter:

Avgiftssatser, justering og fordeling samordnes med vilkår gitt i konsesjon fastsatt ved kgl. res. av 14 juli 1989.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Olje- og energidepartementet.

Plikten til å betale avgiftene inntreer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3, første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler danner ett fond særskilt for hver kommune som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret skal anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtekter for fondet skal godkjennes av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket og avgivelse av kraft, jf. post 19 kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse fristene oversittes uten tillatelse fra Olje- og energidepartementet, betaler konsesjonæren en mulkt til statskassen på kr 1 000,-.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelse ikke kan unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for naturforvaltning (DN)

- a. å sørge for at forholdene i Midtbotnvatnet er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for naturforvaltning (DN) å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for naturforvaltning (DN) å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Direktoratet for naturforvaltning (DN) å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VI

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete

kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsel m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlignelige.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorleksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes eller brennes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan Olje- og energidepartementet pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

15

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

16

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

17

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

18

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1, jf § 3. Avståelse og fordeling avgjøres av Olje- og energidepartementet med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd.

Olje- og energidepartementet bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

20

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

21

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra Olje- og energidepartementet å bringe forholdene i lovlig orden. Krav kan ikke fremsettes senere enn 20 år etter utløpet av det kalenderår da arbeidet ble fullført eller tiltaket trådte i virksomhet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 19 og 21 kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12, post 21.

For overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, kan Olje- og energidepartementet fastsette en tvangsmulkt på inntil kr 100 000 pr. dag til forholdet er brakt i orden, eller inntil kr 500 000 for hver overtredelse, såfremt det ikke er fastsatt annen straff for overtredelse av vilkåret. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Olje- og energidepartementet kan justere beløpene hvert 5. år

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene ligger. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

NVEs forslag til endret manøvreringsreglement lyder slik:

**Forslag til Manøvreringsreglement
for regulering av Midtbotnvatnet i
kommunene Kvinnherad og Etne, Hordland fylke**

Manøvreringsreglement for regulering av Kvandals- og Blådalsvassdragene i Etne og Kvinnherad kommuner, Hordaland fylke (erstatte reglement gitt ved 14.07.89 inkl konsesjoner gitt; 22.10.48, 20.05.49, 26.10.56, 09.06.61, 12.08.66, 06.11.70, 20.04.77, 26.05.95 og 01.03.99)

Magasin	Naturlig	Reg.grenser		Oppd m.	Senk n. m.	Reg. høyde
	sommervann st.	Øvre	Nedre			
Fjellhaugvatn	347,2	374,8	345,2	27,6	2,0	29,6
Staffivatn	422,3	437,0	420,0	14,7	2,3	17,0
Jemtelandsvatn	424,2	437,0	424,2	12,8	0	12,8
Blådalsvatn	673,1	711,1	611,0	38,0	62,1	100,1
Botnavatn	727,8	727,8	710,0	0	17,8	17,8
Midtbotnvatn	735,5	771,0	700,0	35,5	35,5	71,0
Sandvatn	794,9	798,0	797,3	2,6	0	2,6
Ytre Møsevatn	845,0	873,0	851,7	28,0	0	28,0
Indre Møsevatn	851,7	873,0	820,0	21,3	31,7	53,0
Blomsterskardsvn	1034,1	1034,1	1004,1	0	30,0	30,0
Kvandalsvatn	771,1	771,1	741,1	0	30,0	30,0
Nesjastølsvatn	652,2	652,7	651,7	0,5	0,5	1,0

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Høydene refererer seg til Sunnhordland Kraftlag AS sitt presisjonsnivellement .

Overføringer

Avløpet fra Botnavatn - nedbørsfelt oppgitt til 3,7 km² - blir ført inn på driftstunnelen for Blåfalli III.

Avløpet fra Grønningenbekken ved kote 720 - nedbørsfelt oppgitt til 2,2 km² - blir ført inn på driftstunnelen til Blåfalli III.

Avløpet fra Sandvatn - nedbørsfelt oppgitt til 4,2 km² - blir overført til Vetrusvatn.

Avløpet fra Vetrusvatn - nedbørsfelt oppgitt til $9 \text{ km}^2 + 4,2 \text{ km}^2$ (Sandvatn) - blir overført til Blådalsvatn.

Avløpet fra Blomsterskardsvatn - nedbørsfelt oppgitt til ca 22 km^2 - blir overført til Blådalsvassdraget.

Avløpet fra Kvandalsvatnet - nedbørsfelt oppgitt til $3,5 \text{ km}^2$ - blir overført til Svartatjørn.

2.

Dersom det blir bygget terskler i Vikelva skal det slippes en vassmengde hele året på ca 60 l/sek. Fra dammen i Opstveivatn til vassdraget.

3.

Ved manøvreringen skal det tas for øyet at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene såvidt mulig ikke økes.

Forøvrig kan tappingen skje etter kraftverkeiers behov.

4

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperatur, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsperioden.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Se man.reg. KDB 2900.

overf. av fire nedbørsfelt fra Svelgenområdet til Møsevatn i Blådalsvassdraget.

IV. Høringsuttalelser til NVEs innstilling

Etne kommune skriver i brev datert 21.01.02 til Olje- og energidepartementet:

"Det er frå SKL si side søkt om heving av demninga i Midtbotnvatn med 1 m. Etne kommune hadde ved politisk handsaming (F-sak 51/01) ikkje særskilte kommentarar til søknaden.

NVE si tilråding er i tråd med fråsegna frå Etne kommune, og vi oppmoder OED om å gi løyve som omsøkt."

Kvinnherad kommune avga slik uttalelse i brev av 21.01.02:

"Frå kommunen si side vil vi vise til uttalen som vart gitt i samband med behandlinga av konsesjonssøknaden, sjå vedlagte kopi av brev datert 14.05.01 til NVE. Vi registrerer at kommunen sin merknad om sikring av stien rundt Midtbotnvatnet er teken til følge. Kommunen har ingen ytterligere merknader til konsesjonssaka."

Hordaland fylkeskommune skriver følgende i brev datert 25.01.02:

"Viser til brev dagsett 21.12.01 der Hordaland fylkeskommune er beden om å gje fråsegn til NVE si innstilling i saka om tilleggsregulering av Midtbotnvatnet i Kvinnherad/Etne med 1 meter.

Midtbotnvatnet er eit tappemagasin for Sunnhordland kraftlag sine kraftverk i Blåfalli, og er i dag regulert 70 meter. Midtbotnvatnet vil bli inntaksmagasin for det nye Blåfalli V kraftverk når dette vert sett i drift.

Søknaden

Hevinga på 1 m vil gje 2GWh ny kraft til ein kostnad på 0,75 kr/kWh. Påstøyp av eksisterande damkonstruksjon vert einaste tekniske inngrep. Konsekvensane vert rekna som små, i hovudsak neddemming av 30 dekar landareal, noko av dette beiteland for sau. Ein sti langs vatnet kan bli mindre farbar etter inngrepet, og SKL vil vurdere utbetringstiltak. Det er ikkje registrert kulturminne i området, og Midtbotnvatnet og elvane som renn inn i det er rekna som fisketome.

Fråsegn til NVE

I brev 15.05.01 gav Hordaland fylkeskommune fråsegn til NVE om saka, der konklusjonen var som følgjar:

Hordaland fylkeskommune vil ikkje gå imot at Sunnhordland Kraftlag AS vert gjeve løyve til å heve høgste regulerte vastand i Midtbotnvatnet med 1m. I konsesjonsvilkåra må det inngå vanlege vilkår om kulturminne, jmf §9 i kulturminnelova. Det bør og inngå vilkår som inneber at SKL må koste ei eventuell omlegging av stien om det syner seg at tilleggsreguleringa likevel medfører at stien vert mindre farbar.

NVE si handaming og tilråding

NVE har i tillegg fått inn fråsegner frå kommunane, fylkesmannen i Hordaland, Direktoratet for naturforvaltning og ulike statlege instansar. Ingen av desse går i mot at Sunnhordland Kraftlag får løyve til å heve høgste regulerte vasstand med 1m. NVE si oppsummering er at tiltaket gjev ikkje så mykje ny kraft, men kostnaden er låg slik at utbyggingsøkonomien er god. Inngrepet gjev små negative verknader, og med kraftlaget sin uttale om å utbetre dei delane av stien som vert mindre farbar, rår dei til å gje

konsesjon til tiltaket. Konsesjonsvilkåra blir som for eksisterande reguleringskonsesjon. I denne er det eget punkt om kulturminne, men ikkje eit punkt om sikring av stien. Då SKL har gjeve lovnad om at dette vil bli gjennomført i løpet av første driftsår, ser NVE ikkje trong for å sette dette inn i vilkåra.

Vurdering

Ingen av dei som har kome med fråsegn i saka går imot at Sunnhordland Kraftlag får konsesjon til tiltaket. I høyringsrunden er det ikkje kome opplysningar om andre verknader enn dei som SKL har gjort rede for i søknaden.

I utbyggingsspørsmålet er vår konklusjonen som i mai 2001: Hordaland fylkeskommune vil ikkje gå i mot at Sunnhordland kraftlag AS vert gjeve løyve til å heve høgste regulerte vasstand i Midtbotnvatnet med 1m.

Når det gjeld konsesjonsvilkåra skal omsynet til kulturminneinteressene vere ivareteke gjennom vilkåra for konsesjonen frå 1989. NVE meiner det ikkje er naudsynt å fastsette vilkår om sikring av stien, då utbyggjar har gjeve lovnad om at dette skal gjennomførast innan første driftsår. Vi har stor tru på at kraftselskapet vil halde lovnaden sin, men meiner likevel det kan vere greitt å ha vilkåret knytta til konsesjonen t.d om stien på eit seinare tidspunkt vert mindre farbar som følge av utrasing o.l. Vi vil difor oppretthalde også fråsegna som gjeld konsesjonsvilkåra: I konsesjonsvilkåra må det inngå vanlege vilkår om kulturminne, jmf §9 i kulturminnelova. Det bør og inngå vilkår som inneber at SKL må koste ei eventuell omlegging av stien om det syner seg at tilleggsreguleringa likevel medfører at stien vert mindre farbar."

V. Departementets bemerkninger

Sunnhordland Kraftlag AS har søkt om tillatelse til å heve HRV i Midtbotnvatnet i Kvinnherad og Etne kommune i Hordaland med 1,0 meter fra kote 770,0 til kote 771,0.

Det er søkt om tillatelse etter vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 nr.17 og etter lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6. Sunnhordland Kraftlag AS søker videre om tillatelse til å ekspropriere de nødvendige rettigheter. Departementet bemerker at tillatelse etter vassdragsreguleringsloven samtidig gir ekspropriasjonshjemmel for nødvendige arealer, jf. § 16 nr. 1.

Det er også søkt om tillatelse til allmannastevning etter vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1 2. ledd.

Sunnhordland Kraftlag AS eies av BKK AS (33,4%), Finnås Kraftlag (10,0%), Fitjar Kraftlag (3,4%), Fjelberg Kraftlag (3,0%), Haugaland Kraft AS (40,5%), Skånevik Ølen Kraftlag PL (2,6%), Stord kommune (2,1%) og Tysnes Kraftlag PL (5,0%). Sunnhordland Kraftlag AS oppfyller vilkårene for å få reguleringskonsesjon på ubegrenset tid.

Sunnhordland Kraftlag AS har seks heleide kraftverk og er medeier i ytterligere ett kraftverk, med en samlet årlig produksjon på 1350 GWh. Kraftlaget har tidligere bygget ut flere kraftverk, regulerings- og overføringsanlegg i Blådalsvassdraget.

Midtbotnvatnet skal benyttes som inntaksmagasin for kraftverket Blåfalli V, som etter planen blir satt i drift i juni 2002. Økningen i magasinvolumet vil gi en midlere årlig produksjon på om lag 2 GWh.

Prosjektet innebærer at overløpsdammen blir påbygget 1,0 meter. Vannets overflateareal øker med ca. 1%, hvilket medfører at ca. 30 daa blir satt under vann. Områdene rundt vannet benyttes i dag til sauebeite. Det er ikke fremkommet opplysninger som tilsier at hevingen av vannet vil ha negative konsekvenser for denne bruken.

Det er ikke påvist spesielle verdier i de strandområdene som påvirkes av hevingen. NVE mener at fordelene ved tiltakene er større enn ulempene og går inn for at det gis konsesjon som omsøkt. NVE tilrår også at det gis tillatelse til allmannastevning. Vilkårene for tillatelsen av 14. juli 1989 foreslås gjort gjeldende også for denne konsesjonen.

Arbeidsgrensen for undersøkelsesområdet for konsekvensutredningen for Folgefonna nasjonalpark gikk tidligere gjennom Midtbotnvatn. Denne grensen er nå endret, slik at hele området ligger utenfor undersøkelsesområdet.

Miljøverndepartementet vil ikke frarå at det gis konsesjon.

Kvinnherad kommune og Etne kommune har ingen merknader til at det gis konsesjon som omsøkt. Kvinnherad kommune hadde i høringsrunden til søknaden enkelte kommentarer knyttet til en tursti som går rundt Midtbotnvatnet. Ettersom NVE tok dette til følge i sin innstilling har kommunen frafalt innsigelsen overfor departementet.

Hordaland fylkeskommune går ikke i mot at det gis konsesjon som omsøkt.

Prosjektet gir en forholdsvis liten økning i produksjonen, men medfører heller ikke bygging av noen nye anlegg utover påbygging av overløpsdammen. Virkningene for naturmiljø og friluftsliv er antatt å bli helt marginale.

Tiltakshaver har tatt på seg å kontrollere og eventuelt sikre og utbedre en sti som går rundt Midtbotnvatnet, dersom det viser seg at reguleringen vil føre til at den blir mindre farbar. Dette er i tråd med kommentarene fra enkelte høringsinstanser.

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 37 (2000-2001), jf. Innst.S.nr.263 (2000-2001) har Stortinget lagt til grunn at vannkraften er en særlig verdifull ressurs som må tas godt vare på, og at de verdier vi har i eksisterende anlegg må utvikles på en tjenlig måte. Stortinget ga samtidig uttrykk for at det er viktig å søke etter muligheter for å øke produksjonen i vassdrag som allerede er regulert. Regjeringen ønsker å gå inn for vannkraftprosjekter som gjelder opprusting og utvidelse, og som ikke er til nevneverdig skade for urørt natur. I Semerklæringen sies det at eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre. Etter Olje- og energidepartementets mening er det omsøkte prosjektet til Sunnhordland Kraftlag AS i tråd med denne politikk.

Olje- og energidepartementet mener at skader og ulemper ved hevingen er mindre enn fordelene ved den kraft som innvinnes, og tilrår at det gis tillatelse til regulering i tråd med NVEs innstilling.

Olje- og energidepartementet tilrår at det gis tillatelse til allmannastevning etter vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1 2. ledd, jf. lov av 19.06.92 nr. 59 om bygdeallmenninger.

I tillatelsen inngår nødvendig ekspropriasjonstillatelse etter vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1, 1. ledd.

I tillatelsen inngår også tillatelse etter § 11 i lov om forurensning og om avfall.

VI. Departementets bemerkninger til vilkårene

NVE tilrår at vilkårene til tidligere konsesjon, gitt ved kgl.res. 14.07.89 gjøres gjeldende også for denne konsesjonen. Olje- og energidepartementet støtter NVE på dette punktet, men ønsker likevel å knytte enkelte kommentarer til vilkårene:

Post 1 Konsesjonstid

Sunnhordland Kraftlag AS tilfredsstiller kravene i vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 2 om offentlig eierskap. Det tilrås derfor gitt konsesjon på ubegrenset tid.

For å få en samlet vurdering av behovet for revisjon av de vilkår som er satt for reguleringene, kan vilkårene revideres på revisjonstidspunktet for gjeldende reguleringskonsesjon gitt ved kgl.res. av 14. juli 1989.

Post 2 Konsesjonsavgifter og næringsfond

Det tilrås at avgiftene settes til kr. 7,63 til staten og kr. 22,89 til kommunene. Justering av sats og fordeling samordnes med eksisterende konsesjon.

For øvrig har Hordaland fylkeskommune krevet at det i vilkårene tas inn bestemmelser om at det påligger konsesjonæren å kontrollere og eventuelt sikre og legge om stien som går rundt Midtbotnvatnet. Olje- og energidepartementet deler NVEs oppfatning av at det ikke er

nødvendig å sette inn bestemmelser om dette i vilkårene. Departementet forutsetter imidlertid at Sunnhordland Kraftlag AS kontrollerer de aktuelle stedene etter at den nye reguleringshøyden er tatt i bruk, og for egen regning foretar utbedringer av og sikrer stien dersom dette viser seg nødvendig.

Olje- og energidepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 nr. 17 gis Sunnhordland Kraftlag AS tillatelse til å heve HRV i Midtbotnvatnet med 1,0 meter fra kote 770,0 til kote 771,0 på de vilkår som er inntatt i Olje- og energidepartementets foredrag av 2002.
2. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1 2. ledd, gis Sunnhordland Kraftlag AS tillatelse til allmannastevning.
3. Manøvreringsreglementet for Blådalsvassdraget endres i samsvar med det i ovennevnte foredrag inntatte utkast.

*Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelige resolusjon
av 5. april 2002*

Anna Frisak